

Eğitim Yönetimi Politikasında Etkisel Faktörler ve Rol Oynayan Aktörler

Pınar Özten Şahin

MEB Eğitim Yöneticisi

pinarozten2006@hotmail.com, ORCID:0009-0001-7469-9251

Engin Dikbasan

MEB Eğitim Yöneticisi

enginl.burgaz@hotmail.com, ORCID:0009-0003-7598-5211

Deniz Halitoğulları

MEB Eğitim Yöneticisi

deniscavusoglu@gmail.com, ORCID:0009-0004-9546-0292

Fatma Yıldırım

MEB Eğitim Yöneticisi

ftmmyldrm3889@gmail.com, ORCID:0009-0009-3767-6569

Özet

Eğitim yönetimi politikasında etkilisel faktörler ve bu politikanın şekillenmesinde rol oynayan aktörler bulunmaktadır. Söz konusu eğitsel süreçlerdeki etkilisel faktörler ve aktörler çok çeşitlilik göstermektedir. Bir ülkenin genel karakterinin eğitim politikası analizine belirgin etkisi vardır. Bu da birçok şekilde eğitim politikasını yapma sürecini daha da zorlaştırır. Zaman içerisinde politikanın dinamikleri ile ilgili tarihsel ve evrimsel bir perspektif, analizcinin özellikle politikanın niçin o anda ortaya atıldığı duygusunun oluşmasına olanak sağlar. Bir kimse, geçmişi çalışarak muhtemelen eğitim politikalarının uygulama hızını öğrenebilir. Devletin ulusal düzeyde planlama kapasitesi, siyasi

sektörün kurumsal analizleri açısından en önemli değişkenlerdendir. Ayrıca üniversitelerde eğitim görmüş bürokratların mesleki görüşleri, seçkinlerin eğitim planlarını ve ideolojilerini etkileyebilir. Bir ülkenin ekonomik açıdan gelişmişliği eğitim politikasını etkileyen en önemli etkenlerden biridir. Ekonomi ile ülke gelişmişliğini birbirinden bağımsız düşünmek mümkün değildir. Demokratik ülkelerde parlamento kamu politika sürecinin en önemli unsurlarındandır. Toplumda herhangi bir alanda ortaya çıkan istek, ihtiyaç, problem veya beklenti gündeme gelir ve kalıcı bir özellik taşırsa, bunlar resmi veya sivil kurumlardan devlete, diğer bir ifadeyle hükümete veya kamu kurumlarına iletilir. Kamu politikası oluşturma sürecinde yasama veya yürütme organı tarafından yasalarla veya yönetmeliklerle programlanan ve şekillendirilen bir kamu politikası yargı tarafından iptal edilmesi durumunda yürürlüğe giremez. Bu nedenle, yargı kurumları kamu politikası oluşturma sürecinde resmi aktörler arasında gösterilebilir. Bürokrasi, siyasetçilere karar vermede sürekli bir şekilde güç katan bir şey değildir ve aslında bununla birlikte uygulama görevini de üstlenir. Uygulama kanun yapıcılar tarafından çıkarılmış politikaların ortaya çıkarılması için tasarlanmış aktivitelerin hepsini içerir. Kamu kurumları ve görevlileri kamu politikalarının hem şekillendirilmesinde hem de uygulanmasında başlıca kaynak olarak görülmelidirler. Çünkü siyasi aktörler seçimle gelip seçimle giderler ve politikalar konusunda teknik bilgiye de sahip olmayabilirler. Kamu politikası sürecinde politika oluşturmada, uygulamada ve değerlendirmede devlete ait resmi kişi ve kurumlar kadar toplumda bulunan ve sivil aktörler şeklinde ifade edilen kişi ve kurumlar da rol oynamaktadırlar. Sivil aktörler, katılmaları gereken açık, yasal herhangi bir görev olmaksızın politika süreçlerinde rol oynarlar

Anahtar Kelimeler: Eğitim Yönetimi, Eğitim Politikası, Resmi ve Sivil Aktörler

Influential Factors and Actors Playing a Role in Education Management Policy

Abstract

There are influential factors in education management policy and actors who play a role in shaping this policy. The effective factors and actors in the educational processes in question show a wide variety. The general character of a country has a significant impact on the analysis of education policy. This makes the process of making education policy even more difficult in many ways. A historical and evolutionary perspective on the dynamics of politics over time allows the analyst to form a sense of why the policy was put forward at that moment in particular. By studying the past, one can probably learn about the speed of implementation of educational policies. The planning capacity of the state at the national level is one of the most important variables in terms of institutional analyses of the political sector. In addition, the professional opinions of bureaucrats educated at universities can influence the educational plans and ideologies of the elite. The economic development of a country is one of the most important factors affecting education policy. It is impossible to think of the economy and the country's development independently of each other. In democratic countries, parliament is one of the most important elements of the public policy process. If requests, needs, problems or expectations arising in any area of society come up and have a permanent feature, they are transmitted by official or civil institutions to the state, in other words, to the government or public institutions. A public policy programmed and shaped by laws or regulations by the legislative or executive branch during the public policy making process cannot enter into force if it is canceled by the judiciary. Therefore, judicial institutions can be

Decried as among the official actors in the public policy making process. Bureaucracy is not something that constantly adds strength to deciding political questions, and in fact, with it, it also takes on the task of implementation. The application includes all the activities designed to reveal the policies issued by the law makers. Public institutions and their officials should be considered as the main source both in the shaping and implementation of public policies. Because political actors come and go by election and may not have technical knowledge about policies. In the public policy process, official persons and institutions belonging to the state, as well as persons and institutions present in society and expressed as civil actors, play a role in policy formation, implementation and evaluation. Civilian actors play a role in policy processes without any clear, legal duties to participate in.

Key Words: Education Management, Education Policy, Official and Civil Actors

Giriş

Eğitim sistemine ilişkin yapılacak değişikliklere karşı çıkanlar ve bu değişikliğin olmaması için direnç gösterenler her zaman olacaktır. Bunların sahip oldukları güç oranında değişikliğe engel olacaklardır. Analistler ve politika yapıcılar bu durumu göz önünde bulundurmalıdır (Akyüz, 2012, s.21).

North (1994), bugünün sosyal bilimcilerinin sosyal değişikliğin dinamik teorisinin gelişmesinden daha büyük çapta karşılaşacakları bir sorunun olmadığı kanaatindedir. Bu arada o, kurumsal çerçevenin bir sonucu olarak güç alışverişinde bulunan kişi ve kurumların sistemi devam ettirmede önemli pay sahibi olduklarını ileri sürmektedir.

Gelişmekte olan ülkelerde ilgili çıkar gruplarının ne yapabileceklerini belirlemek mümkün değildir. Fakat en azından eğitim sağlayıcılardan, özellikle öğretmenlerden ve müşterilerden, bilhassa anne-babalar, öğrenciler ve çalışanlardan başlanabilir (Akyüz, 2012, s.22).

Eğer ilksayılanlar, iyi organize olurlarsa ki öyledir, herhangi bir eğitim değişikliğine muhalefet etme veya destekleme konusunda güç sahibi olabilirler (Haddad 1995, s. 28).

Eğer yapılacak eğitimsel değişiklikler, onların statülerinde ve imtiyazlarına olumsuz etkiye neden olursa, muhtemelen onların çıkarları tehdit altında olur. Müşteri gruplarının yasiyasi politika yapıcıları ile ya da eğitim sistemine orantısız etki yapabilecek karar alıcılarla çok yakın bağlantıları vardır (Arslan ve Bayrakçı, 2020, s. 23).

Ayrıca, sokak gösterilerinde organize olan müşteriler (bazen üniversite öğrencileri olarak) kendi

lehine politika değişikliği yapılmasında etkili olabilmektedirler. Bu yüzden politika planlayıcıları, çıkar gruplarını tanımak ve onların reformlara açık olup olmadığını değerlendirmek, reform karşıtı çıkar gruplarının nasıl organize olabildiklerini tespit etmek ve toplumdaki güçlerini nasıl kullandıklarını bilmek zorundadırlar (Önür, 2013, s. 78).

Eğitim sistemini yöneten resmi görevlilerin de ayrı bir çıkar grubunu oluşturduğunu söylemektedir. Onlar, mevcut eğitim sisteminin herhangi bir şekilde yeniden yapılandırma ve onu değiştirmek politikalarına direnme eğilimindedirler. Bu yüzden politika analizinde, eğitim bürokratlarının kendi çıkarlarının ne olduğunu anlamak ve onların öğretmenler, diğer eğitim çalışanları veya müşterilerle özdeş olmadıklarını kabul etmek önemli bir unsurdur (Akyüz, 2012, s. 23).

Sonuç olarak değişimin gerçekleşmesini görme baskısı kişilerden, eğitim sektörünün dışındaki gruplardan, dış aktörlerden hem uzmanlardan hem de kalkınma ajanslarından gelebilir (Haddad 1995, s. 28).

EğİTİM YÖNETİMİ POLİTİKASINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Politika yapma sürecini etkileyen birçok etmen vardır. Haddad (1995) bu etmenleri, ülkenin geçmişi, siyasal bağlam, ekonomik bağlam, eğitimsel sektör değişim dinamikleri başlıkları altında incelemektedir (s. 23):

Tarihsel Süreç

Bir ülkenin genel karakterinin (yeri, coğrafi durumu, nüfusu, kültürü ve sosyal tabakaları) eğitim politikası analizine belirgin etkisi vardır. Bu da birçok şekilde eğitim politikasını yapma sürecini daha da zorlaştırır (Arslan ve Bayrakçı, 2020, s. 34).

Örneğin, eğitim politikasında rol oynayan farklı grupların farklı değerleri vardır. Bu gruplar kendi felsefesine ve değerlerine uygun politikaları desteklemekte, aksi durumda politikayı engellemeye çalışmaktadırlar. Çünkü eğitim, belirli ekonomik ve siyasi güce erişme aracıdır. Mal ve hizmete

ulaşımın paylaştırıldığı ülkelerde, özellikle şiddetli çatışma ve mücadele sonuçları, eşitsizliği gittikçe daha da arttırmıştır (Akyüz, 2012, s. 27).

Eğitimsel Süreç

Süreç analizi ülkenin önde gelen sektörel konularını anlama ve tanımlama ile başlar. Haddad (1995) bu konuları altı kategoride açıklanabileceğini söylemektedir. Bunlar (s. 27),

- 1.Eğitim fırsatlarına ulaşma,
- 2.Eğitim hizmetlerinin dağıtımında eşitliği sağlama,
- 3.Eğitim hizmetlerinin yapısı,
- 4.İç etki,
- 5.Dış etki,
- 6.Sektörün yönetimi için kurumsal düzenlemelerdir.

Haddad'a (1995) göre bu konuların analizi, kendi evrimsel doğasını içine almalıdır. Örneğin, eğitim sisteminin gelişimindeki konular zamanla nasıl değişmiştir? Bir eğitim ihtiyacı veya bir problemin çözümü ile ilgili bir toplantı genelde başka bir problemi de ortaya çıkarır.

Örneğin sistemin genişlemesi, doğal olarak bazı imkânların ortaya çıkmasına, daha geniş eğitim sistemini ele alacak olan eğitim yönetiminin kapasitesini ve eğitimin kalitesini (belirlemeye) götürür. Buna ek olarak, zaman içinde eğitim analizleri,bir dereceye kadar uyumsuz hedefler arasında gelip giden sistem için bir eğilime duyarlı hale gelebilir (Akyüz, 2012, s. 29).

Zaman içerisinde politikanın dinamikleri ile ilgili tarihsel ve evrimsel bir perspektif, analizcinin özellikle politikanın niçin o anda ortaya atıldığı duygusunun oluşmasına olanak sağlar. Bir kimse, geçmişi çalışarak muhtemelen eğitim politikalarının uygulama hızını öğrenebilir (s. 27).

Demokratik Bağlam

Demokratik ülkelerde hükümetler seçimle gelir ve seçimle giderler. Ülke seçmeninin çoğunluğunun oyuyla iktidara gelen partinin benimsediği görüş ve değerler eğitim politikasını da etkilemektedir. Bunu doğal karşılamak gerekir. Çünkü eğitimle ilgili yapılan değişikliklerin sorumluluğu siyasi iktidara aittir. Geliştirilen politikalardan memnun olmayan halk bir sonraki seçimlerde iktidardaki partileri oy vermeyerek cezalandıracaktır (Akyüz, 2012, s. 34).

Diğer taraftan da bir bakanın, kendisini oraya atayan siyasilerden farklı eğitim planları olabileceği gibi birçok ülkede de eğitim sektörüne özerklik sağlanmıştır. Bu iki şeyin birbirine muhalefet etmesi gayet normaldir veya en azından görüşleri bire bir aynı olmayabilir (Önür, 2013, s. 98).

Devletin ulusal düzeyde planlama kapasitesi, siyasi sektörün kurumsal analizleri açısından bir başka önemli değişkendir. Ayrıca, (muhtemelen yabancı üniversitelerde) eğitim görmüş bürokratların mesleki görüşleri, seçkinlerin eğitim planlarını ve ideolojilerini etkileyebilir. Son olarak, siyasi sektörün kurumsal yapısının eğitimle ilgili gelişmeye etkisi vardır (Arslan ve Bayrakçı, 2020, s. 63).

Ekonomik Bağlam

Bir ülkenin ekonomik açıdan gelişmişliği eğitim politikasını etkileyen en önemli etkenlerden biridir. Ekonomi ile ülke gelişmişliğini birbirinden bağımsız düşünmek mümkün değildir (Akyüz, 2012, s. 41).

Haddad (1995) analistlerin bu bağlamda, özellikle insan kaynakları durumunu ve genel olarak mevcut makroekonomi durumunu anlamak istediklerini, ancak ekonomik ihtiyaçların ne olacağını değerlendirmek için ülkenin finansal kaynaklarını ve gelecekte farklı sektörlerde muhtemel eğilimleri tahmin etmenin, eğitim sektörü ve ekonominin geri kalanı ile özellikle de genel alt yapı ve finansal kaynaklar açısından karşılaştırmak için sektör beklentilerinin ne olacağını tahmin etmekte daha önemli olduğunu söylemektedir.

Ona göre birincisi, ekonominin çeşitli sektörlerindeki olası gücü ile birleştirildiğinde göç,

şehirleşme ve demografik değişimler gibi farklılıklar, beceri eğitimi ve genel eğitim için ihtiyaçlarda ve işgücü piyasasında önemli etki yapar. İkincisi, ekonomik gelişmenin seviyesi, okul yapma ve onu donatıp geliştirmek için eğitim sisteminin kapasitesine büyük kısıtlamalar getirir. Gerekli alt yapısı olmadan okul inşa etmek hiçbir anlam ifade etmez (s. 27).

Ekonomik gelişme aynı zamanda eğitim giderlerine etki edecek hükümet tarafından konulan bir dizi vergiyi de beraberinde getirir. Üçüncüsü, ekonomik gücün oranı sadece belirli muhtemel becerileri tahmin etmeyi değil aynı zamanda kaynakların gelecekteki kayıplarını da tahmin etmeyi gerektirir (s. 27).

EĞİTİM YÖNETİMİ POLİTİKASINDA ROL OYNAYAN AKTÖRLER

Hill (1997) kamu politikası sürecinin kapsadığı iki alan olduğunu savunmaktadır. Bunlardan birincisi politikalarla ilgili olarak bir kısım baskı gruplarının devleti etkilemekve pazarlık yapma amaçlı çabaları, ikincisi ise hem seçilmiş hem de atanmış politikacı, bürokrat ve diğerleri tarafından devlet içinde gerçekleştirilen faaliyetlerdir (Çevik & Demirci, 2012, s. 35).

Bu bağlamda demokratik bir ülkede bir tarafta toplum içinde seçmenler, baskı grupları ve medya kamu politikası sürecinde rol oynarken, diğer tarafta seçilmiş ve atanmış bürokrasi ile birlikte siyasal partiler, hükümet, parlamento ve yargı rol oynamaktadır (Akyüz, 2012, s. 46).

Son olarak küreselleşmenin evrensel bir olgu haline geldiği günümüzde rol oynayan aktörlere uluslararası aktörleri de ekleyerek bunların da önemli roller oynadığını söylemek mümkündür (Çevik & Demirci, 2012, s. 35).

Resmi Aktörler

Resmi aktörler, kamu politikasıyla ilgilidir. Çünkü bunlara yasal veya anayasal sorumluluklar verilmiştir ve bu yüzden politika yapma ve onu uygulama güçleri vardır. Resmi aktörler, genellikle devlet içinde bulunan ya da devlete bağlı olan kurum ve kişilerdir (Akyüz, 2012, s. 54).

Kamu politika oluşturma sürecinde parlamento, yargı kurumları, yürütme (hükümet ve kamu

kurumları ve kamu görevlileri) resmi aktörlere örnek olarak gösterilebilir (Çevik & Demirci, 2012, s. 35).

Parlamento

Demokratik ülkelerde parlamento kamu politika sürecinin en önemli unsurlarındandır. Toplumda herhangi bir alanda ortaya çıkan istek, ihtiyaç, problem veya beklenti gündeme gelir ve kalıcı bir özellik taşırsa, bunlar resmi veya sivil kurumlardan devlete, diğer bir ifadeyle hükümete veya kamu kurumlarına iletilir (Akyüz, 2012, s. 53).

Hükümet konuyu gündemine alır ve çözüm üretmesi konusunda bürokratlarını görevlendirir. Bürokratların çalışma sonuçlarına göre üretilen çözüm bir yasa gerektiriyorsa hükümet tarafından yasa tasarısı hazırlanarak parlamentoya gönderilir (Arslan ve Bayrakçı, 2020, s. 71).

Anayasal Kurumlar

Parlamento tarafından kabul edilen yasalar Anayasaya, daha alt düzeyde yapılan politika düzenlemeleri de yasalara uygun olmak durumundadır. Çünkü modern devletlerde kuvvetler ayrılığı ilkesi gereği yasama, yürütme ve yargı arasında teorik olarak denge vardır (Arslan ve Bayrakçı, 2020, s. 75).

Kamu politikası oluşturma sürecinde yasama veya yürütme organı tarafından yasalarla veya yönetmeliklerle programlanan ve şekillendirilen bir kamu politikası yargı tarafından iptal edilmesi durumunda yürürlüğe giremez. Bununla birlikte, yargı kurumları kamu politikası oluşturma sürecinde resmi aktörler arasında gösterilebilir (Arslan ve Bayrakçı, 2020, s. 76).

Kamu Bürokrasisi

Hükümet ile kamu bürokrasisi (asker ve idari) kamu politikalarının oluşturulmasında en önemli

rolü üstlenmektedir (Akyüz, 2012, s. 65).

Çevik ve Demirci (2012), kamu politikalarının ortaya çıkış sürecinde özellikle toplumsal sorunların gündeme gelme noktasında siyasilerin ve kamu görevlilerinin de önemli katkısının bulunduğunu söylemektedir. Demokratik ülkelerde, ister askeri ister sivil olsun, idari bürokrasi normal olarak siyasi bürokrasiye bağlı olarak çalışmaktadır (s. 37).

Cloete (1995)'a de göre siyasi yürütme kurumlarının yasama ve yürütme kurumları (hükümet, valilik, belediye meclisleri)arasında bağlantı görevi görmektedir (s. 120).

Lipsky (1980) de bazı ülkelerde atanmış bürokrasinin ülke yönetiminde ve kamu politikaları sürecinde bazen siyasilerin de üstünde önemli rol oynadıklarını söylemektedir.

Ona göre bu noktada kamu görevlileri kendiliğinden veya vatandaşlardan veya toplumsal örgütlerden (baskı grupları ve medya) intikal eden bir genel sorunla ilgili politika oluşturmada ilk rolü oynarlar (Çevik & Demirci, s. 38).

Dye (2002) politika yapmanın bir yasa yazmak ve başkan tarafından imzalanması ile sonuçlanan bir şey olmadığını, kamu politikalarının uygulanmasının diğer enstrümanlarca devam ettirilen bir süreç olduğunu söylemektedir (s. 311).

Bürokrasi, siyasilerle karar vermede sürekli bir şekilde güç katan bir şey değildir ve aslında bununla birlikte uygulama görevini de üstlenir. Uygulama kanun yapıcılar tarafından çıkarılmış politikaların ortaya çıkarılması için tasarlanmış aktivitelerin hepsini içerir (Matshikwe, 2004, s. 53).

Bunlar personeli işten çıkarır, kontratlar imzalar, para harcar ve işleri yürütürler. Bu aktivitelerin hepsi resmi görevlilerce verilen kararları ve politikayı belirleyen kararları içerir (Matshikwe, 2004, s. 53).

Kamu kurumları ve görevlileri kamu politikalarının hem şekillendirilmesinde hem de uygulanmasında başlıca kaynak olarak görülmelidirler. Çünkü siyasi aktörler seçimle gelip seçimle giderler ve politikalar konusunda teknik bilgiye de sahip olmayabilirler (Akyüz, 2012, s. 67).

Politikaların alt yapısını hazırlayanlar teknik bürokratlardır. Bunlar olmaksızın siyasilerin çok fazla bir şey yapabilecekleri düşünülemez. Yine aynı şekilde, şekillendirilen politikaların uygulanması da tamamen kamu görevlilerinin sırtındadır. Ancak bazen, Meclis atanmış bürokrasiye bağlı

kalmaksızın politika formüle edebilir (Çevik & Demirci, 2012, s. 38).

Sivil Aktörler

Kamu politikası sürecinde politika oluşturmada, uygulamada ve değerlendirmede devlete ait resmi kişi ve kurumlar kadar toplumda bulunan ve sivil aktörler şeklinde ifade edilen kişi ve kurumlar da rol oynamaktadırlar (Çevik & Demirci, 2012, s. 39).

Sivil aktörler, katılmaları gereken açık, yasal herhangi bir görev olmaksızın politika süreçlerinde rol oynarlar (Birkland 2001, s. 27; Mota, 2010).

Demokratik ülkelerde gerek bireysel olarak kişiler gerekse herhangi bir sivil toplum kuruluşu olsun politika sürecinde önemli rol oynarlar. Bu aynı zamanda modern toplumların bir gereğidir (Akyüz, 2012, s. 68).

Amaç birliği ile bir araya gelen bireyler kendilerini ilgilendiren kamu politikalarında en geniş anlamda devletle ya da hükümetle veya ilgili kamu kurumuyla temasa geçerek ilgili alanda yapılacak düzenlemelerle veya uygulamalarla ilgili kendileri için olumlu sonuçların elde edilmesine çalışırlar (Çevik & Demirci, 2012, s. 39).

Siyasal partiler, seçmen ve vatandaş olarak bireyler, baskı grupları- diğer sivil toplum örgütleri ve medya kamu politikası sürecinde rol oynayan bazı sivil aktörlerdir (Akyüz, 2012, s. 78).

Bireyler (Vatandaşlar)

Demokratik ülkelerde bireyler seçimlerde oy kullanarak hükümetlerin politikalarını denetlerler. Başka bir deyişle oylarıyla beğendikleri politikaların devamını, beğenmedikleri politikaların ise sona erdirilmesini sağlayabilirler (Arslan ve Bayrakçı, 2020, s. 86).

Bu nedenle siyasi partiler kendilerini iktidara getiren bireylerin tercihlerini ve eğilimlerini dikkate almak durumundadırlar. Bu yönüyle bir ülkenin vatandaşlarının teorik anlamda da olsa o ülkenin yönetiminde ve yönetim mekanizmaları üzerinde tam etki ve kontrolü olduğu varsayılabilir (Çevik

& Demirci 2012, s. 41).

Seçmenler, partilerin ideolojilerine, liderlerine, partinin savunduğu politikalara, partinin temsil ettiği etnik kökene, ulusal-kültürel ve manevi değerlere, partinin ekonomi ile ilgili görüşlerine göre partilere oy verirler. Ancak seçmenlerin hükümeti etkileme gücü sınırlı kalmaktadır (Akyüz, 2012, s. 79).

Çünkü seçmenlerin ancak 4-5 yıl gibi uzun sayılacak bir sürede sadece bir oy kullanarak hükümeti etkileme gücü vardır. Bu nedenle aynı amaçlarla bir araya gelen ve grup oluşturan bireylerin hükümetlere etkisi daha fazladır (Arslan ve Bayrakçı, 2020, s. 90).

Sivil Toplum Örgütleri

Kişiler tek başlarına hareket ettiklerinde politika yapıcılarını etkileme güçleri sınırlı kalmaktadır. Bu nedenle bunların birlikte hareket edebilmeleri için gönüllü bir kuruluş (iş, işsizlik veya sivil toplum örgütü vb. gibi) oluşturmak zorundadırlar (Matshikwe, 2004, s. 44).

Sivil toplum örgütleri, bir parti kurmak ya da bir bireyi aday göstermek gibi çeşitli yollardan seçimlere girmediği halde hükümeti etkilemeye çalışan organize gruplar veya kuruluşlardır. Demokratik ülkelerde kamu politikalarının oluşturulmasında ve uygulanmasında baskı grupları önemli rol oynarlar (Akyüz, 2012, s. 81).

Batılı demokrasilerde baskı gruplarının (interestgroups) çok etkin olmakta ve yönetimler üzerinde ciddi baskılar uygulayarak kamu politikalarının şekillendirilmesinde önemli roller oynamaktadır. Bu nedenle, demokrasisi gelişmiş ülkelerde hükümetler genellikle baskı gruplarının karşı oldukları politikaları ya uygulamaz ya da sonlandırır (Arslan ve Bayrakçı, 2020, s. 92).

Bu yönüyle özellikle sendikaların derneklerin, birliklerin ve diğer sivil toplum örgütlerinin ilgi alanlarına göre kamu yönetimiyle temas halinde oldukları söylenebilir (Çevik & Demirci 2012, s. 43).

Demokratik ülkelerde yönetimin en önemli unsurlarındandır. Özellikle çoğulcu demokrasilere sahip ülkelerde siyasal partiler, toplumdaki farklı siyasi düşünceye sahip grupların veya kişilerin temsil ederler (Akyüz, 2012, s. 89).

Siyasal partiler kamu politikası sürecinde çok önemli bir role sahiptirler. Çünkü gerek muhalefet gerekse iktidarda olan partiler, herhangi bir ülkede kamu politikasının doğrudan içindedirler. İktidardaki partiler kamu politikalarının belirlenmesinde temel rolü oynarken diğer muhalefet partileri de bu süreçte kendi politikaları doğrultusunda iktidar partisini etkilemeye çalışırlar (Çevik & Demirci 2012, s. 40).

Kamu politikalarının her türlü alt yapısını idari bürokrasi çalışanları hazırlar. Ancak iktidar partisinin emrinde çalışırlar. Bu açıdan bakıldığında politika sürecinde en önemli unsur iktidardaki siyasal partilerdir (Akyüz, 2012, s. 92).

Medya

Günümüzde medyanın kamu politikası oluşturulması sürecinde önemli bir işlevi vardır. Cloete (1995, s. 122), da medyanın bu işlevini vurgulamakta özellikle gazete ve dergiler gibi basılı yayınların ve diğer haber medyasının (örneğin elektronik medya) kamu politikası yapmada ve politikalarda önemli rol oynadığını vurgulamaktadır (Önür, 2013, s. 108).

Medyanın bu önemi, görsel ve yazılı medyanın günlük yaşamı tamamen kuşatmış olmasından kaynaklanmaktadır. Bugün medyanın yaptığı yayınlar hem halk üzerinde hem de kamu yönetimi (hükümet ve bürokrasi) üzerinde oldukça etkili olmaktadır (Akyüz, 2012, s. 98).

Özgür bir medya sayesinde yönetenler (hükümet-kamu yönetimi) ile yönetilenler (vatandaşlar-halk) arasındasağlıklı bir iletişim ve bilgi akışı mümkün olabilmektedir. Dolayısıyla toplumun dertlerini hükümete ve kamu bürokrasisine aktarırken hükümetin de bu talepleri göz önüne aldığını göstermesi açısından topluma bilgi akışını sağlamaktadır (Çevik & Demirci 2012, s. 47).

Gazeteler ve diğer haber medyası genelde baskı ve çıkar grupları tarafından etki altında bırakılır. Bu da açıkça kamu politikası yapmayı etkiler (Cloete, 1995, s. 122). Medyanın kamu politikası sürecine etkisi onun özgür ve tarafsızlığıyla doğru orantılıdır.

Uluslararası Aktörler

Günümüzde teknolojinin ve haberleşme araçlarının hızla gelişmesi sayesinde ülkeler ekonomik, sosyal ve teknolojik alanda birbirlerine yaklaşmış, aralarındaki işbirliğini güçlendirmiş ve ortak hareket etme zorunluluğunu gündeme getirmiştir. Bu zorunluluk küreselleşme sayesinde ortaya çıkmıştır (Arslan ve Bayrakçı, 2020, s. 98).

Küreselleşme ve AB sürecinde ekonomik, politik, kültürel faktörler ve gelişen teknolojilerin bileşik etkisiyle eğitimde hareketlilik kavramı ön plana çıkmaktadır. Gerek iç hareketlilik gerekse dışhareketlilik anlamında ulusal ve uluslararası çalışmaların geliştirilmesi bir ihtiyaçtır (Dağlı, 2007).

Bu yüzden kamu politikalarının oluşturulmasında uluslararası unsurları da dikkate alma zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Ülkeler artık evrensel özelliklere sahip bireyler yetiştirmek durumundadırlar. Küreselleşme ile ön plana çıkan bilgi, bilgiyi kullanacak bireylerin yetiştirilmesi ve her gün kendini yenileyen bilişim teknolojilerine ayak uydurmak toplumlar için zorunluluk haline gelmiştir (Ceyhan & Çağlayan, 1997).

Diğer taraftan gelişmiş ülkelerin politikaları daha az gelişmiş ülkelere örnek teşkil etmektedir. Cloete (1995) ülkelerin, diğer devletlerin etkili liderleri ve devlet başkanları tarafından açıklanan politikalar ve diğer devletlerdeki gelişmeleri dikkate almak zorunda olduklarını ve kendi politikaları ile her zaman iç içe olmaları gerektiğini iddia etmektedir (s. 120).

Uluslararası aktörler, sosyal içerikli kamu politikalarından ekonomik politikalara, dış politikadan eğitim politikalarına kadar her alanda bir şekilde rol oynamaktadır (Çevik & Demirci, 2012, s. 50).

Dolayısıyla kamu politikası üzerinde çalışılırken sadece ulusalaktörleri göz önüne almak yetmez, uluslararası aktörlerin de dikkate alınması gerekmektedir. Özellikle AB'ye katılım sürecinde olan Türkiye, kamu politikalarını oluştururken AB normlarını dikkate almak zorundadır (Akyüz, 2012, s. 109).

Sonuç

Eğitim yönetimi çerçevesinde politika talepleri, toplumda bir problem veya ihtiyaç ortaya çıktığı zaman, siyasi sistem içinde ve kamu yönetiminde, kamu politikası oluşturan karar vericiler üzerinde diğer sivil veya resmi kişi veya grupların talep veya istekleridir. Demokratik ülkelerde toplumu oluşturan kişi, grup ve diğer sivil toplum örgütleri kamu politikası açısından karar vericiler üzerinde etki yaparlar.

Eğitim yönetimi çerçevesinde kamu politikası ile ilgili karar sürecinde veya kamu politikası oluşturma sürecinde doğrudan veya dolaylı olarak katkısı olan seçmenler, baskı grupları, bürokratlar, siyasi partiler, hükümet ve parlamento kamu politikasında rol oynayan aktörlerdir.

Eğitim yönetimi çerçevesinde demokratik ilgi, istek, ihtiyaç ve yönlendirmelere açık bir eğitim politikası izlenir. Demokratik ülkelerde toplumdaki ıkansesler kamu politikalarının oluşumunda karar vericiler üzerine etki yaparlar. Hkmetler ise bu seslere duyarsız kalmazlar.

Eğitim yönetimi çerçevesinde kamu politikasının özellikle formüle edilmesi ve uygulanması ile ilgili kamu görevlileri tarafından kamu politikası faaliyetlerine yön vermek ve içeriğini düzenlemek için verilen kararlardır. Bunlar ülkenin bütününü ilgilendiren geniş kapsamlı kararlar olabileceği gibi daha dar kapsamlı, toplumun belirli kesimini ilgilendiren kararlar da olabilir.

Eğitim yönetimi çerçevesinde kamu politikası söylemleri kamu politikası ile ilgili resmi yazı, söylem ve görüşlerdir. Hkmetin veya kamu kuruluşlarının amaç ve hedeflerine işaret eden kamu görevlilerinin konuşmaları ve söylemleri, mahkeme kararları, meclis tarafından çıkarılan yasalar, yürütmenin çıkardığı yönetmelik, yönerge ve genelgeler politika metin ve söylemlerine birer örnek olarak gösterilebilir.

Kamu politikasının ıktıları kamu politikalarına ilişkin olarak alınan kararların uygulanmasından sonra ortaya çıkan somut değişiklikler ve üretilen hizmetlerdir. Başka bir deyişle, izlenen kamu politikası sonucunda gerçekten yapılan şeylerdir.

Kamu politikası sonuçları ile ıktıları birbirinden farklı şeylerdir. Kamu politikası sonuçları dendiğinde, kamu yönetimi tarafından uygulanan veya uygulamamayı tercih etmesinden ortaya çıkan ve toplum için amaçlanan veya amaçlanmayan sonuçlar kastedilmektedir.

Eğitim yönetimi çerçevesinde eğitim politikası sonuçları olumlu ya da olumsuz olabilir. İzlenen

bir eğitim politikası her zaman olumlu sonuç vermeyebilir. Çok iyi formüle edilmiş bir eğitim politikası beklenmeyen bazı durumların ortaya çıkmasıyla olumsuz sonuçlar doğurabilir.

Kaynakça

- Akyüz, Y. (2012). Türk eğitim tarihi, M.Ö. 1000-M.S. 2012 (23. Baskı). Ankara Pegem A.
- Akgül, A. & Kaptı, A. (2022). Türkiye'nin uyuşturucu ile mücadele politikası: Politika süreç analizi. S. S. Özeren ve O. Demir (Ed). Yerelden küresel sınır aşan suçlar içinde (s. 75-99). Ankara: Polis Akademisi.
- Arıkan, M. (2019). Nitelikli İnsan. İstanbul: Bilge Yayıncılık.
- Arslan, M. M. ve Bayrakçı, M. (2022). Metaforik düşünme ve öğrenme yaklaşımının eğitim-öğretim açısından incelenmesi. Milli Eğitim, 35(171), 100-108.
- Balcı, A. (2015). Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler (11. Baskı) Ankara: Pegem A.
- Ball, S. J. (1994). Education reform: A critical and post-structural approach. Buckingham: Open University.
- Barry, E., Robb S. ve Graham B. (2022). Communication Skills Training And Patient's Satisfaction, Health Communication, 4(2), 155- 170.
- Ceyhan, Y. & Çağlayan, M. U. (1997). Bilgi teknolojileri Türkiye için nasıl bir gelecek hazırlamakta? Ankara: Türkiye İş Bankası.
- Dye, T. R. (2002). Understanding public policy (Tenth edition). New Jersey:Upper Sadle River, Prentice-Hall.
- Düvenci, A. (2012). Avrupa ağ neslinin internet kullanımı üzerindeki sosyal medya etkisinin sosyal sapma yaklaşımı ile incelenmesi, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Easton, D. (1953) The political system. An inquiry into the state of political science, New York: Alfred A. Knopf.

Gökçe, B.,1990. Türkiye koşullarında yeni bir üniversite nasıl kurulmalı? Üniversite Öğretim Üyeleri Derneği, Yükseköğretimde Sorunlar ve Çözümler içinde (s. 91-108). İstanbul: Cem.

Hansen, W. (2008). 80. Yıl Uluslararası eğitim formu: Eğitim hakkı ve gelecek perspektifleri. G. Özdemir (Ed.). TED, Ankara.

Harman, G. (1984) Conceptual and theoretical issues. in J.R. Hough (ed.) Educational Policy: An International Survey, London: Croom Helm.

Kuş, E. (2003). Nicel-nitel araştırma teknikleri: Sosyal bilimlerde araştırma teknikleri nicel mi? Nitel mi? Ankara: Anı.

Laswell, H.D. (1958). Politics: Who gets what, when, how? New York: Meridian Books.

Önür, H. (2022). Toplumsal eşitsizliklerin yeniden üretilmesinde eğitimin rolü: Afyonkarahisar Fen Lisesi ve Atatürk Lisesi örneği. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

Sunar, S. (2018). Kalite arttırmaya yönelik politikalar. Eğitim Değerlendirme Raporu 2022. Ankara: TEDMEM.

Sonyel, L. (2022). Eğitim yönetiminin düşünce hayatı. Ankara: Akçağ.

Werner, J. & Wegrich, K. (2007), Theories of the policy cycle, In Frank Fisher, Gerald J. Miller & Mara S. Sidney (Eds.). Handbook of public policy analysis: Theory, politics, and methods, (pp. 43-62).

Zail, N. (2018). Batı Yönelimli Eğitim Yönetimi. Ankara: Pegem Yayınları